

Case study č. 1:

„Projekt víkendy pro otce a dospívající syny“

Díky case study (neboli případové studii) **jsme schopni studovat konkrétní program, událost či nástroj v oblasti rodinné politiky a následně jej generalizovat za účelem inspirace a potenciálního využití daného případu** pro další kraje a obce (Veselý, Nekola 2007). Následná case study představí projekt víkendů pro otce a dospívající syny, který se zabývá podporou mezigeneračních vztahů v rodině a navrácením se k našim tradičním kořenům a rituálům, a zároveň doporučí praktické typy k realizaci obdobných projektů.¹

Cíl projektu:

Cílem víkendů pro otce a dospívající syny je navrácení se k původním kořenům a příprava na dospělost. Synové mohou poznat, jak je nelehká cesta k dospělosti a mužství a pochopí, že na tuto cestu rovněž brzy nastoupí. Projekt se zaměřuje rovněž na otce, díky čemuž by si měli otcové uvědomit, jak snadno se v tomto období výchovy může stát chyba, kterou lze jen stěží napravit. Otcové si připomenou, že by pro svého syna měli být vzorem a oporou při jeho cestě k dospělosti.

Popis projektu:

Víkendy pro otce a syny pořádá Centrum pro rodinu² ve městě Krupka v Ústeckém kraji v pravidelných intervalech již od roku 2005. V období od května do září každého roku probíhá celkem 6 tematicky zaměřených víkendů. **Témata a obsah jednotlivých víkendů jsou následující:**

- 1. Víkend pro otce s dospívajícím synem I.** Motto a téma víkendu: „*Mnoho mužů má děti, ale málo dětí má otce!*“
- 2. Víkend pro otce s dospívajícím synem II.** Motto a téma víkendu: „*Tajemství*“

¹ Tato case study vychází z Projektu víkendy pro otce. Původní příspěvek dobré praxe je možné nalézt ve Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích zde: http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/Sbornik_dobre_praxe.pdf.

² Více informací o Centru pro rodinu zde: <https://www.centrumprorodinu.cz/>

První dva víkendy jsou určeny pro otce i syny – v rámci těchto víkendů jsou jednotlivé aktivity zaměřeny na prohlubování vztahu otce a syna, zdůraznění role otce ve výchově dítěte či odchod syna z domova.

3. **Pokračovací víkend pro syny III.** Motto a téma víkendu: „*Mužské archetypy*“
4. **Pokračovací víkendy pro syny IV.** Motto a téma víkendu: „*Rytířskost civilizace a rozdíly v myšlení mužů a žen*“
5. **Pokračovací víkendy pro syny V.** Motto a téma víkendu: „*Cesta divokého muže*“

Následující tři víkendy absolvuje syn již sám – v rámci těchto víkendů se lektoři zaměřují na doprovázení synů k jejich samotné cestě k dospělosti.

6. **Brána dospělosti.** Motto a téma: „*Rituální vstup synů do dospělosti*“. Závěrečné soustředění a vyvrcholení Víkendů pro otce s dospívajícím synem a víkendů pro syny.

Poslední víkend se zaměřuje na netradiční duchovní cvičení na téma iniciace a účastní se ho pouze synové – podmínkou účasti na tomto víkendu je absolvování alespoň dvou samostatných víkendů pro syny.

Přihlašování na jednotlivé víkendy probíhá skrze zaslání **přihlášky e-mailem a následně poštou** na adresu organizace. Přihláška musí být vlastnoručně podepsána otcem i synem. O víkendy je dle pořadatelů vždy velký zájem a termíny bývají zaplněny maximálně do jedné hodiny od otevření registrace. Odhlásit se lze do 1 týdne před začátkem akce, později musí být uhrazen storno poplatek ve výši objednané stravy.

Jako účastník se může přihlásit jakákoliv dvojice otce a syna či syn samotný. Víkendy jsou určeny pro syny ve věkovém **rozmezí 16–18 let** (věkové výjimky je nutné probrat s pořadatelem)³. Kapacita víkendů je stanovena na zhruba 30 dvojic otec + syn. Organizace má za každý víkend rovněž stanovený účastnický poplatek, který zahrnuje celý pobyt včetně stravy pro otce i syna.

Pravidelné pořádání víkendů pro otce a dospívající syny přineslo v Ústeckém kraji velmi pozitivní odezvu. Všichni účastníci projekt velmi chválí a považují ho za cenný. **Příklady reakcí jednotlivých účastníků jsou uvedeny níže:**

³ Víkendy nejsou podle organizátorů vhodné pro osoby závislé na alkoholu, drogách či pro duševně nemocné.

- *„Vystoupili jsme z auta a všude bylo plno mých vrstevníků, jejich tátů a dost organizátorů, všude jen samí chlapi, a to mi bylo dost sympatický.“ (syn Honza)*
- *„Samozřejmě. Tato akce je podle mého názoru nejlepší pro kluky našeho věku. Myslím, že tyto akce jsou velmi důležité a dá se při nich leccos zažít a také si prohloubit vztah s tátou.“ (syn Lukáš)*
- *„Nikdy bych si nepomyslel, co mého syna trápí a z čeho má radost. Zjistil jsem také, jak je můj syn zručný a pohotový a dovede si poradit v krizových momentech. Zjistil jsem, že je dospělejší, než nám se ženou připadal.“ (otec František)*
- *„Myslím, že si kdekdo z nás kluků sáhl na dno svých sil, ale stálo to zato. Tahle akce mi současně i ukázala, že jsem schopen přebrat i kus opravdové zodpovědnosti.“ (syn Ondra)*

Case study aneb praktické informace k uskutečnění obdobných projektů:

V následující části se zaměříme na doporučení, praktické rady a informace k realizaci obdobných aktivit a projektů.

Projekt víkendů pro otce a syny považujeme za velmi zdařilý – díky této aktivitě dochází k posilování rodičovských kompetencí, utužování vztahů mezi otcem a synem a v neposlední řadě přípravy syna na dospělý život. Projekt představuje vhodnou podpůrnou aktivitu zaměřenou zejména na posílení stability rodiny a zdravých vztahů v rodině, nejedná se však o terapii.

Zajištění chodu a organizace projektu:

- Víkendy pro otce a syny mohou být pořádány v **pravidelných intervalech, ideálně v období léta případně měsíců června a září**, kdy počasí dovoluje pobyt venku.
- **Vzhledem k povaze víkendů doporučujeme pořádat víkendy mimo města či obce**, a to nejlépe někde na samotě v přírodě na chalupách, chatách či formou táborů. Pokud by projekt pořádal například kraj či obec, je možné využít objekty ve vlastnictví těchto subjektů
- **Jako platformu pro přihlašování doporučujeme zvolit online formulář** na příslušných webových stránkách příslušné pořádající organizace, popřípadě obce či kraje s dostatečnou **propagací dané akce na webových stránkách, popřípadě na sociálních sítích** (např. na Facebook či Instagram, kde jsou dospívající velmi aktivní a mohou si dané akce všimnout).
- **Tento projekt může být obdobně realizován rovněž pro další cílové skupiny** – může se jednat například o dvojice matek s dospívajícími dcerami, víkend pro prarodiče a vnuky či obecně pro rodiče s dětmi.

Program víkendu:

- Každý z víkendů doporučujeme zaměřit na jiné téma a rozdělit jednotlivé víkendy na víkendy pro otce a syny a následně na víkendy pouze pro syny.
- **Doporučujeme zajistit kvalifikované lektory**, kteří se budou podílet na přípravě obsahu jednotlivých víkendů a při samotné realizaci jednotlivých víkendů budou dobře znát povahu celého programu.
- Program víkendů může vycházet z **osvědčených metod skautingu**. Čas během víkendu je tak možné využít nejenom pro zábavu, ale rovněž pro osobnostní rozvoj.

- **Otcové a synové mohou být zapojeni do přípravy a realizace víkendu** – mohou společně například navozit potřebný materiál, postaví stany, kuchyně s jídelnou, vykopají latríny, postaví ohniště, postaví umývárny a další možné táborové stavby potřebné pro pobyt v přírodě. Příprava i úklid celého víkendu může být plnohodnotnou součástí víkendu.
- Synové mohou být součástí dopředu vymyšleného programu, ale **zároveň se mohou podílet na službě pro druhé** (např. v kuchyni, při stavbách, sbírání dříví v lese atp.)
- Do programu mohou být zahrnuty např. logistické hry, pohybové aktivity, bobříky odvahy, používání náradí, rozdělování ohňů, uzlování, táboráky, týmové práce či zpěv a hraní na hudební nástroje.
- Do programu mohou být zahrnuty aktivity specializované na vztah otce a syna, a to např. formou společných rozmluv a úkolů.
- Vzhledem k povaze víkendů doporučujeme nastavit podmínku **zákazu používání mobilního telefonu a další elektroniky** během denního či nočního programu, a to jak pro otce, tak syna.

Možnosti financování:

- **Financování z rozpočtů obcí, krajů či organizací**, které budou daný projekt pořádat.
- **Zavedení účastnického poplatku na pokrytí základních nákladů** (jako je nocleh, strava, doprava apod.).
- **Financování ze sponzorských darů**, většinou od účastníků víkendu, jimž tento program pomohl ve vztahu se synem, nebo od sponzorů, kteří vnímají významnost a důležitost projektu.
- **Financování ze státních či strukturálních fondů**, jako je např. Národní dotační titul Rodina či Obec přátelská rodině.

Přínos projektu:

V minulosti bývalo tradicí, že se starší z rodu scházeli s dospívajícími muži a předávali jim své zkušenosti. Rady starších byly brány jako vzorové, ze kterých mohli mladší čerpat během dospívání a při řešení překážek. Nezbytnou podmínkou dospívání bylo vystavení mladých mužů různým nebezpečím a rizikům za účelem rozeznání vlastních hranic a rituální zasvěcení v mužské společnosti. Ukazuje se, že pobyt v ryze mužských společnostech přináší jedinečnou

zkušenost, kterou nelze nahradit jinými událostmi. Proto v posledních letech můžeme vidět nárůst „mužských skupin“, které se navrací k původním kořenům. Naopak tradiční vystavování riziku a smrti je nyní nahrazováno např. rizikovými sporty, adrenalinovými a extrémními sporty (např. bungee jumping, BASE jumping, cliff diving, freediving) (Jirásek, Roberson, Jirásková 2014). Zaměření celého projektu **vychází z tzv. přechodových rituálů**, při kterých dochází k navracení se k tradičním hodnotám a rituálům, které se v moderní západní civilizaci vytrácejí. (Bílý 2012).

Mezi hlavní přínosy projektu můžeme zařadit:

- **Posilování rodičovských kompetencí skrze prohlubování vztahů mezi otci a dospívajícími**, a to v období dospívání, ve kterém velmi často dochází zejména k odcizování mezi dětmi a rodiči. V tomto věku mají na dospívající většinou největší vliv kamarádi a rodiče se z pohledu základních vzorů vytrácejí. Díky atraktivnímu programu všech víkendů lze u synů vytvořit touhu se tohoto projektu zúčastnit, a tím pozitivně zapůsobit v roli otce na cestě k dospělosti.
- **Posilování hodnoty rodiny ve společnosti a rozvíjení přívětivého klima v dané rodině.**

Zdroje:

- Bílý, J. (2012). *Kruh mužů: přechodové rituály pro muže*. Praha: Synergie Publishing.
- Jirásek, I. Roberson, D.N. JR. Jirásková M. (2014). *Rodinné táboření: případová studie potenciálu osobnostního rozvoje*. Praha: Sociální pedagogika. Vol 2. str. 51-63.
- MPSV. *Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích*. Dobrá praxe v obcích: Projekt víkendy pro otce a dospívající syny. Dostupné z: http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/Sbornik_dobre_praxe.pdf
- Veselý, A. Nekola M. ed. (2007). *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studijní texty (Sociologické nakladatelství).